

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre 8 frt — kr.
 Negyedévre 2 „ — „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 12 frt — kr.
 Negyedévre 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apacza u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, szeptember 7.

Reál pályák.

Akármilyen érzékeny meséket süssenek is ki a német professzorok és idősebb hölgyek az állatok észbeli tehetségeiről, az az egy czáfolat agyon üt minden érvüket, hogy minden állat úgy furja barlangját, építi lakását, szövö fészket, mint századik ősapja.

Ha nincs meg a szükséges anyag, ha apró galyat nem lel, alkalmas fűszálakat nem talál fészke rendes formájához, elvonul arról a tájról, anélkül, hogy a sokkal jobb anyagra reflektálna, vagy más könnyebb idomban próbálná építeni lakását.

Hja, így fészkel az apja is, így tud fészkelni ő is.

Ez igen praktikus dolog a természet-tudományra nézve, mert így már megszűröl, a fészkekről is meg lehet ismerni, melyik a gimpli, melyik a banka; de ha az emberben is erősebb a sablon, a majmolás, mint a praktikus érzék, a viszonyok felismerése és helyes kihasználása, ez valóban elszomorító tény és keserű jelenség.

Nézzük az életpályákat s az emberek választását e pályák közül és szomoruan kell látni, hogy épp ilyen madár észszel éljük mi is a világot.

Minden gymnasium túl van tömve, a szak- és reáliskolák vegetálnak. Miért?

Régen valaha uri pálya volt a jogi. Sok idő jutott mellette az agarászathoz, könnyen meg is lehetett kapni s a teendők elvégezte a segéd. Ma már túlhalmozott ez a pálya.

Leggyengébben van dotálva, legtöbb igénye van e pályával szemben a társadalomnak s bürokrata lélekölő munkával kell dolgozni rajta.

Ezren folyamodnak egy-egy üres állás után s ha valamelyik megkapta — csatlódik abban, a mit remélt. Jövedelme nincs arányban állásával s munkája sok, lélekölő és nehéz.

Ott vannak a reál pályák.

Ez nem kell.

Építész- és gépészmérnökeink, műipari szobrászok, festők, rajzolóik igen kevesen vannak s ha egy ügyes gyárvezető kell, egész Cseh- és Németországot bebarangoljuk érte s az egész ipartelepét kegyes jóindulatára bizzuk, mert bizony itthon lámpával sem találhatunk egyet-egyet.

Pedig ezek az urak mind intelligens emberek és jövedelmük egyenként ér annyit, mint egy egész bíróságé.

Megsavanyodott szokás nálunk, hogy egy pályára toljuk ifjuságunkat s nagyfoku ügyetlenség, hogy meg nem látjuk az élet által feltárt új pályákat, melyen nagyon is kellene az, a mi másutt felesleg.

Ime, a városunk reáliskolájában is, mindössze 40% a keresztény növendékek száma. Ez mutatja indolentiánkat s a zsidóságnak praktikus és őszinte helyeslést érdemlő gondolkozását.

Innen érthetjük az élet ferde kialakulását. A magyar intelligencia nyomorúságos hivatalnoki pályán, a polgári osztály a pusztuló kisiparon tengődik s a virágzó reál pályákon a szorgalmas, praktikus gondolkozású zsidóság.

Ha a tyúk repülni és énekelni tudna tanítani, csibéit erre tanítaná; miért akarjuk mi, hogy csak csipegjen és kaparjon, még pedig ott, a hol nincs már mit kaparni.

Ma van a reáliskola és polgáriiskola növendékeinek Veni Sanctéja.

Ezen alkalomból adjuk e sorokat megszívlelésül a gyermekeik jövőjén oly szeretettel csüggő, de oly elkopott sablonossággal intéző szülei szeretetnek. P—y.

A tegnapi minisztertanács

első volt ebben a szezonban, mintegy megnyitója az új politikai kampagnak és elég hosszú is volt. Tárgy volt elég; gondoskodott róla az osztrák sógor és a közös hadsereg. Delegáció és Hentzi-ügy képezték a hosszú megbeszélés tárgyát. A miniszterelnök ugyanis bécsi tartózkodása alkalmával meggyőződött, hogy Ausztriában bizony bajosan fogják a delegációt megválasztani és első sorban ezt a tényt hozta a minisztertanács tudomására kap-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Szétfoslott sokak reménye . . .

Írta: Hantke Emil.

A táncmulatság után voltunk.

Jókedvű társaság foglalt a hosszú asztal körül helyet. Vigan szólt a nótá, a cigány még vigabban húzta. A pohár sem birt nyugodni. Egyik üveg ürült a másik után. Élesen vitakoztunk az estélyen megjelent lányok fölött. Dezsőnek nem tetszett, hogy Irén, ki csak pár hete, hogy hord hosszú szoknyát, olyan tulajdonságosan kivágott derékban jelent meg. Aladárnak az az észrevétele, hogy Bertától alig birt szabadulni, mindig vele kellett foglalkozni. Laci váltig sajnálja, hogy vége lett, mert nem birta Nellivel kibeszélni magát.

— Hiszen mindig vele voltál!

— Érdekes, de csak mióta a tánc megkezdődött!

András, ki elvénél fogva nem tánczol, majd feldöntötte ezért a székről.

— Te tehetetlen! csak ennyit mondtál s ivott egyet, majd a cigányok közé került. Jól tud czimbalmozni és éppen ezért nem talál sohse jó czimbalmost. Elővette tehát a verőket s elkezdett játszani. A primásnak, Józsinak kitűnő jó kedve volt és örömet engedte át helyét Gyurinak. Dezsőnek se kellett több. Rög-

tön elkezdte húzni: Szétfoslott sokak reménye, a bál után.

Szóval mindegyikünk el volt foglalva. Kari ivott csak folyton, állítólag azért, mert nem kapott szardiniát. Egy országot, egy szardiniáért! Szavai pusztában veszték el és természetes, hogy keservét borban enyhíté.

Egyszerre elhallgattunk, csak Dezső zümmögte folyton: Szétfoslott sokak reménye . . . Nyilik az ajtó és belép Elemér.

Csak most vettük észre távol maradását. Fanyar mosolylyal felelt kérdéseinkre.

Nekem rögtön feltűnt magatartása. Azt tudtam, hogy Annának udvarol, de nem vettem komolyan a dolgot. Utóvégre is olyan józan fiúnak tartottam, hogy feltettem róla, miszerint bolondokat nem fog cselekedni. De miféle bolondokat? Sötét előérzetek kezdtek megszállani. Eh! Sokkal tapasztaltabb, mint hogy egy esetleges kiábrándulás zökkentene valamit élete során. Az igaz, hogy egész este le nem vette szemét a leányról s a mennyre lehetett mindig vele tánczolt. De hisz ebben nincs semmi sem! Igen, de azok bajjóslatu villámok, mik szeméből elő-elő törtek, valahányszor mással lejtett egy-egy tórt! Érdekes! Ilyent egy olyan edzett s annyi megpróbáltatáson keresztül ment fiatal ember mint Elemér, fel sem vesz.

Körülnézek. A legkedélyesebben mulat a többiekkel. Dezső váltig húzta most is a bál utánt, ő meg rá se hederítve, Miklóssal énekel valami bolond nótát. Mondhatom, hogy

kellemes egy zürzavar. Egyszer csak elkomolyodva az asztalra könyököl és úgy hallgatja, a mint Miklós egyedül énekl:

„Buza közé száll a dalos pacsirta . . .

Mintha kicserélték volna erre a nótára. Szemei révetegen meredtek a fali képekre és látszott, hogy gondolatai Isten tudja hol bolyonganak. Próbálták mindenféleképen kedvre ingerelni. Nem ért semmit. Levertségéből nem bírták felriasztani.

Odamentem hozzá.

— Elemér!

Megrezenve fordul hátra. Jóleső tekintettel kelt fel helyéről és bizalmasan mondá: — Jöjj velem, veled tudok csak most nyugodtan lenni.

Odaültünk az asztal végére. Kinos csendben néztünk sokáig egymás szemé közé, szinte várva egymástól, hogy melyikünk hagyja abba a hallgatást. Én nem mertem semmiféle tárgyat megpendíteni, tudva azt, hogy most csak egyről lehet beszélni, azt pedig csak Elemér kezdheti meg.

— Édes Bélám — szólalt meg végre — iszonyu érzelmek dülnek bensőmben. Azt se tudom mi történt velem, annyira meg vagyok változva.

— Csak szedd össze magad. Te, ki oly bölcs és higgadt tanácsokat tudsz adni, te nem tudnál most magadon segíteni? Csak szedd össze gondolataidat. Azt látom, hogy pár nap

csolatban azzal, hogy a Reichsrathot, ha egyáltalában lehet, csak október végén fogják összehívni. A miniszterelnök álláspontja az, hogy mindaddig, míg osztrák részről hivatalosan nem konstatálják, hogy nem képesek az 1867. XII. t.-cz.-ből folyó kötelezettségeknek eleget tenni, magyar részről nincsen semmi szükség arra, hogy a magyar kormány bármint intézkedést tegyen, sőt nem is tehet, miután az intézkedés joga a törvényhozást illeti. Az ügyet azonban előrelátóan mégis vita tárgyává tették és a nélkül, hogy most még valami konkrét előterjesztésben állapodtak volna meg, oda konkludáltak, hogy arra az esetre, ha Ausztria csakugyan nem választaná meg a delegátusokat, a kormány nem fog — mint ezt a törvény határozottan kíváná — a personalis unio álláspontjára állani, sem pedig azonnal az 1867. XII. t.-cz. módosítását ajánlani, hanem a Háznak valami *ideiglenes expedienst* fog ajánlani. Az expediens mineműsége iránt a nézetek eltértek és e tekintetben megállapodásra nem is jutottak.

A másik tárgy volt a Hentzi-ügy, azaz inkább október 6-ának esetleges hivatalos megünneplése, melylyel az egész Hentzi-ügy élet el lehetne venni. A miniszterelnök a dolgot Bécsben megpendítette, de ott mitsem határoztak, mert a miniszterelnök nem akart a minisztertanács előzetes meghallgatása nélkül konkrét javaslatot tenni. Hogy mit határozott a minisztertanács ebben a tekintetben, az mély titok; a határozatot *Széchenyi* Manó gróf miniszter megviszi a királynak és csak jóváhagyás után fogják a titok fátylát fellebbenteni; megtagadás esetén pedig úgy tesznek, mintha semmi sem történt volna.

Örmény püspökség.

A *M-g* írja: Értesülésünk szerint a kormány és az erdélyi r. kath. püspök jóindulatu támogatásával találkozik a közel huszezernyi hazai örménység erdélyi egyházközségeinek állandó államsegély iránt megindult újabb mozgalma, mely alig választható el egy örmény szertartású kath. főpásztor kapcsolatos ki-nevezésétől.

Ugyanis az újjászervezendő örmény egyház

legnagyobb gravamene, hogy papjait csak külföldön szenteltetheti fel, továbbá, hogy saját ritusu főpap hiányában nemcsak az örmény szertartás tekintélye van már 184 év óta alásva, de egyuttal évről-évre mind jobban halványodik és ősi eredetiségében van veszélyeztetve.

A magyar-örmények vérüket, vagyonukat, sőt politikai nemzetiségüket is készek voltak mindenkor a haza oltárán áldozatul hozni és ezzel sohasem kérkedve, egy, a nemzeti küzdelmek hazafias vérkeresztségében önként magyar érzelművé vált leleti néptöredék most csupán csak azt kérelmezi, a mit a többi tán követelőbb, de kevésbé hű népfajok már régóta háborítatlanul élveznek.

Az örménység bizalommal tekint a minisztertanács azon bölcs elhatározása elé, melynek értelmében az ősi örmény ritus egyik érdemes lelkésze a jogos és rég kiérdemelt állami támogatás mellett *örmény püspökké* szenteltessék.

Német henczegés.

Még mindig vannak német élősdiék, a kik magyar pénzből hiznak, magyar zsíron élőködnek, magyar jóakarathól tengődnek, de azért szemtől-szemben gyalázzák a magyart, megvetik nemzeti önértetét és e megvetésöknek nyíltan, vakmerő módon kifejezést adnak.

Egy *Meder O. H* nevű lipcei elektrotechnikus gyárosról van ezuttal szó. Levelet irt egy dunaszerdahelyi kereskedőnek, a melyben kikel a magyar helynevek használata ellen, mert — ugymod — a magyar nyelv minden civilizált ember előtt érthetetlen.

Ki vagyunk zárva tehát *Meder O. H* ur nézete szerint a civilizált emberek sorából. Nem lehet civilizált ember az, a ki magyarul ért, magyarul gondolkodik, magyar nyelven beszél. Ezt vágta szemébe *Meder O. H* ur annak a magyar kereskedőnek, a kivel üzleti összeköttetésben áll, a kinek pénzből és javaiból gyarapodik.

Nincs tudomásunk róla, hogy a dunaszerdahelyi kereskedő megszakította-e az összeköttetést a német elektro-technikussal? Valószínűnek tartjuk, mert hiszen tisztelni való

nemzeti fölháborodásában nyilvánosságra hozta *Meder* levelét s bizonyosra vesszük, hogy úgy válaszolt a vakmerőnek, a mint megérdemelte és sujtotta őt az egyetlen módon, a mely iránt az ilyenek érzékenyek, hogy ugyanis nem veszi többé igénybe gyártmányait.

De nemcsak erről az esetről van szó.

Szimptoma az csak. Egyik eklatáns jelensége annak, hogy a magyar kereskedőkkel miképpen bánhatnak el azok, a kiknek legalább anyagi érdekből kellene titkolniok az averziójukat a magyarság ellen.

S ha közelebbről vizsgáljuk e jelenséget, az a kérdés merül föl előttünk, hogy egészen a nemzet hepciáskodásban van a hiba?

Első sorban ezekben, de másorsorban bizonyára a magyar kereskedőkben is. Nem mindenki háborodik föl, fájdalom, úgy, mint a dunaszerdahelyi kereskedő. Vagy ha fölháborodik is, nem ad annak kifejezést úgy, amint kellene. A kereskedőnek, aki külföldiekkel legsűrűbben érintkezik, első sorban kellene megvédelmeznie a magyar szupremáciát a külföldiekkel, különösen a némettel szemben, aki mindig hangos jajveszékélésben tör ki, ha például a német színészet itt nem talál olyan kedvező fogadtatásra, mint ő óhajtaná, de minden alkalmat megragad, hogy lenézésének a magyarokkal szemben kifejezést adjon.

Szolidaritást kellene vállalnia a magyar kereskedőnek nemcsak *Meder O. H*-val szemben, hanem mindazokkal szemben, akiről tudja van, milyen ellenszenvvel viseltetnek a magyarok ellen.

Meg kell kezdődnie a kiközösítés munkájának. Ki kell közösíteni a magyar érdekkörökből mindazokat, akik nem átalják sérteni a magyar nemzeti önértetét, de nem tartják méltóságukon alulinak a magyar pénzt és javakat igénybe venni.

A magyarosítás és a magyar önértet védelme a magyar kereskedő kezében van. Mutassák meg tehát a magyar kereskedők, hogy e védelem körül milyen nemzeti munkát tudnak végezni.

óta nem a régi vagy. Valami nyomasztó és bántó érzelem dulhat kebledben. És én ezt tudni akarom. Tudni anélkül, hogy bizalmadat erőltetném, mert akkor nem lennék arra érdemes. De tudni akarom, mert barátod, a szó legszentebb értelmében igazi barátod vagyok. A barátságunk pedig kötelességei vannak. Ilyen köteleesség ez is, midőn kérlek, nem kényszeritelek, hogy tárd fel előttem érzelmeidet.

— Köszönöm kedves Béla szavaidat! — Igazad van. Te vagy az egyedüli, kinek elmondhatom fájdalmaimat. Mert azt, a mit elképzelnél, hogy egy tapasztalt és sok mindenben keresztül ment férfi, képes legyen egy nő miatt nyugtalanságot, sőt bánatot szenvedni . . . nem, erre az érzésre nem bírok helyes szót találni, azt most magamnak kell magamon tapasztalni . . .

— Tudtam, hogy nő van a dologban. Sőt hogy megkönnyítem vallomásodat, azt is megmondom, hogy — a kis Anna!

— Honnan tudod?!

— Hagyjuk azt Elemér! Felkiáltással elárultad magad és így igazat adtál nekem. Nem úgy van?

— Igen! . . . Én Annát csak pár hete hogy ismerem. A multkor Kondoréknál volt egy társaság, ott találkoztam vele és azóta mindig vele foglalkozom. Hangjában bizonyos vonzó varázs fekszik, melylyel magához tudja bilincselni hallgatóját. Szemeinek fénye, melyet elmélázva szegezett reám, igen meglepett. Szellemessége magával ragadott és így természetes, hogy ke-

restem vele az érintkezést. Többször találkoztunk egymással . . . sokszor csak négy szemközt. Sőt mi több, én a ki vértézve hittem magam, olyan apróbb czélnélküli, csupán fellobbanó lángnak tekinthető vallomások komolysága ellen, elképedve vettem észre, hogy bensőmben egy oly érzelem keletkezett, mely ellenkezik az én blazirt elveimmel, melyeket a nőkel szemben használok. Küzdeni akartam ellene, de ismert kitartásom nem bírta ki a harczt . . . Én Annába beleszerettem . . .

— De hisz Elemérem ez azt hiszem oly valami, a mi rád nézve nem lehet kellemtelen . . .

— Nem úgy van Bélám! Anna, a mint észrevettem az a leány, a kitermészetől kapott adományával, a szellemességgel és kedvességgel nem tud okosan bánni. Már annyiban, hogy naivságában mindenkivel szemben felhasználja eme vonzó kedvességeit. És én abban az önzésben, hogy fölébredt szerelmem tudatában ezeket csak rám nézve gondoljam lehetőknek, igen szenvedek. Fáj az, hogy nem képes, vagy nem is akarja észre venni, hogy őt én mennyire szeretem. És irigykedem mindenkire, a ki vele csak szóba is áll. Szeretnék egyrészt szabadulni befolyása alól, de nem tudok. Vagy tán nem is akarok. Daemonnak képezem, a ki hálójába kerített.

— Valóban nem értelek.

— Azt elhiszem. Ha az összes női nem rejtelmeit ismerni akarod, tanulmányozd Annát.

Ne tedd különben. Elég, ha valamennyire én kikapasztaltam. Azt lehetne mondanom, hogy jószívű gonosz.

— Bűvös-bájós modorával légkörébe kerített és látom, tudom, hogy férfiaságomat veszttem el, mégse tudok szabadulni. Nincs hozzá erőm. Szerelmemből játékot üz és kedvteléseinek használ engem, ki oly higgadtan és megfontoltan vagyok elismerve véleményeimbem a nők előtt.

— Neked hosszú időre el kellene távoznod e városból!

— Nem lehet, mondá fejét rázva. Nem lehet! Majd megmondom miért nem! De gyerünk, fejem lázas, ez a züllő állapot nyomasztólag hat feszült idegeimre.

Sikerült észrevétlenül megugranunk és kinn voltunk az utcán. A hűs reggeli szél némileg felfrissítette.

Lakásához értünk és bemenvén szobájába leheveredtünk a pamlagra.

— De azért még most se vagyok tisztába lelki állapotoddal — vevém fel e kínos tárgy elejtett fonálát.

— Hja Bélám azt elhiszem. Sokat szeretnék arról a lányról mondani és mégse lenne sohse vége. Azért csak úgy zürzavarosan mondom el a legutóbbi történeteket . . . Napok óta különös szenvedélylyel iparkodtam közelebe jutni. És ez némi boldogsággal töltött el, ha vele beszélhettem . . . De még rövidebb leszek. Az estélyről hazakisértem őket. Elő!

Nagyvárad város közügyei.

A közigazgatási bizottság ülése.

Tegnap délután tartotta meg Nagyvárad város közigazgatási bizottsága rendes havi ülését, a melyen néhány fontosabb ügy is tárgyalásra került.

Jelen voltak: Beóthy László főispán elnök, dr. Bulyovszky József polgármester, Papp Miklós kir. pénzügyigazgató, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, Kikinday Gyula tár. főmérnök, Dús ügyszó városi főügyész, dr. Grósz Albert, Mezey László városi főügyész, dr. Vári Szabó Béla, dr. Baróthy Ákos v. főorvos, Mihelly Adolf, Frankó Endre, Némethy Károly, dr. Perjéssy Mihály kir. ügyész, Lukács Ödön aljegyző.

A polgármester havi jelentésének adatait a közegészségügy, közbiztonság állapotáról már közöltük. — A jelentést tudomásul vették a szakelődök nemleges jelentéseivel együtt.

A felolvasott miniszteri leiratok közül fontosabb az, a melyben tudatja a földmivélsügyi miniszter, hogy az önműködő, pneumatikus szőlőpermetezőkhöz szükséges anyagokra kedvezményes vasuti szállítást engedélyezett, de ehhez hatósági igazolvány szükséges. — Kiadták a leiratot, a szőlősgazdákkal leendő közlés végett a polgármesternek.

Sipos Orbán kir. tanfelügyelő bejelentette, hogy a kultuszminiszter a községi iskolák 1898. évi zárszámadását jóváhagyta. Jövőre nézve a számadások tételeit igazoló okmányokat nem kell a zárszámadásokkal együtt felküldeni. — Tudomásul vették.

A pénzügyminiszter leiratot intézett a kir. pénzügyigazgatóságához, hogy a közigazgatási bizottság köteles felügyelni a közadók behajtására. — Kimondotta a közigazgatási bizottság, hogy ha az adóhivatal nem jár el szigorúan a pénzügyigazgatóság intézkedései értelmében, erélyesen fog eljárni a mulasztásokkal szemben.

Beóthy László főispán a közig. bizottság fél éves jelentésére vonatkozólag tudatja, miszerint a miniszter nem teljesíti azon kérelmet, hogy a főposta-távirda hivatal Olasziból Ujvárosra helyeztessék át. — Tudomásul vették.

Egy régi ügy foglalkoztatta ezután a közigazgatási bizottságot. 1887. óta Várad-Velenczén a Körözs vize nagyon elfajult s óriási területet

elmosott. Átvágást akartak csinálni, de az éppen a vízműtelepet metszette volna. Mivel már a kolozsvári országutat is fenyegette a Körözs, a város köpárhuzamművet létesített. A polgármester, mint I. fokú vízjogi hatóság, Mudura Tógyer és társai, Knapp Sándor és Bernát Lajos partbirtokosokat is bevonta a mű költségeinek viselése czéljából az érdekeltségbe. Ezek mindannyian felebbezték ez ellen.

Az összes iratokat véleményezés végett kiadták Dús László városi főügyésznek.

Özv. Kunyhóssy Jánosné terhéről, egy még néhai férjét terhelő nagyobb adóösszeget, a pénzügyigazgató ellenzése daczára leirt a közigazgatási bizottság.

Még néhány apróbb ügyet intéztek el s az ülés véget ért.

A Weiszlovits-ház kisajátítása.

— Elutasított felebbezés. —

A Weiszlovits Adolf és neje, valamint Mayr Sándor tulajdonában volt háznak, a Bazárszoros kiszélesítése és a színház építése folytán szükségessé vált kisajátítását a miniszter engedélyezvén, Nagyvárad város törvényhatósága a kisajátítást kimondotta, az épületeket birtokba vette.

Weiszlovits Adolf házat a szakértők 68,000 frtra becsülték s a város ez összeget bírói létbe helyezte, Weiszlovits azonban 100,000 frtot követelt a házáért s mivel a város nem volt hajlandó ez összeget megfizetni, mindent elkövetett, hogy a város részére megnehezítse a kisajátítást.

Hogy mennyire volt igazsága Weiszlovitsnak, kiviláglik abból, hogy a míg ő aránylag kis területű házáért 100,000 frtot követelt, a szemben levő, legalább is kétszer olyan hosszú utcavonallal bíró Bazár-épületet, a szinkör egész udvarát, a szinkörrel együtt s még egy jókora területet a szinkör hátsó részétől Nagy-Sándor-utcára, tehát legalább is kétszer oly épületet és háromszor oly nagy területet *egyszázöt* ezer frtért vásárolt. Pedig még az is számításba veendő, hogy a Bazár-szorosnak a szinkör felőli oldalán nagyobb a forgalom.

De Weiszlovits Adolf nem elégedett meg azzal, hogy a bíróság állapítsa meg házának

valódi értékét, hanem még a kereskedelemügyi miniszterhez is folyamodott, hogy Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága által a kisajátítás iránt hozott határozatot semmisítse meg.

A belügyminiszter már elutasította Weiszlovits Adolfot, ugyancsak így járt a kereskedelemügyi miniszterhez küldött felebbezésével is.

Tegnap érkezett meg Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter leirata e tekintetben Nagyvárad városához.

A leirat a következő:

Nagyvárad törvényhatósági város közönségének.

Weiszlovits Adolf és neje általa Bazárszoros kiszélesítése, a Posta-utca kinyitása és a Bémer-tér rendezése czéljából szükséges ingatlanok kisajátítás utján való megszerzése, illetve az ez iránti intézkedések megtétele ügyében a város törvényhatósági bizottságának folyó évi május hó 12-én s folytatva tartott közgyűlésében: 121/4955. sz. a. hozott határozata ellen irányuló s közvetlen hozzám benyújtott kérvény — miután az idézett határozat a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök urnak folyó évi július hó 31-én 80941. sz. a. a közönséghez intézett s másolatban velem is közölt rendeletével — ugyancsak nevezettek részéről beadott felebbezés elutasítása mellett jóváhagyást nyert tárgyalanná lett.

Erre való tekintettel a kérelemnek tárgyalásába nem bocsátkozhattam annál kevésbé, mert az idézett közgyűlési határozatnak elbírálása illetékességi hatáskörömön kívül esik.

Utalok egyébként a fentérintett belügyminiszteri rendelet azon kijelentésére is, mely szerint az ott felsoroltak szerint is a szóban forgó ügynek a kisajátításra vonatkozó része közigazgatási uton befejezést nyert s a város közönsége, mint kisajátító és felebbezők, mint kisajátítást szenvedők közti jogviszony további elbírálása bírói ultra tartozik.

A város polgármesterének e tárgyban f. évi augusztus hó 20-án 6510—9382. sz. a. kelt felterjesztésével bemutatott ügyiratokat / alatt beküldöm s felhívom a közönséget, hogy ezen rendeletemről Weiszlovits Adolf és nejét értesitse.

Budapest, 1899. szeptember 4-én.

Hegedüs.

mentena vele és sok habozás után körülbelül ezeket mondtam neki:

— Édes Anna! Azt hiszem észrevette már, hogy sorsom össze van a magáéval növe. Az a pár hét, a mióta ismerem, éppen elég volt arra, hogy soha se tudjak többé hüvköre alól kiszabadulni . . . de nem is akarok. Mielőtt kiismertem volna, már megszerettem magát. Bocsásson meg, ha különb szerelmi vallomást nem adhatok. Most már csak azt várom, hogy mikor adja beleegyezését . . .

— Kedves Elemér! Igazán nem is tudom mit válaszoljak. Lássá én egész fiatal lány vagyok és hozzá még vendég ebben a városban. Ajánlata valóban váratlanul lepott meg és nagy megtiszteltetés rám nézve. De lesz szives egy kicsit várni, míg gondolkozom szavai fölött.

Némán mentünk egymás mellett és még mindig nem szólt. Már egész közel voltunk házukhoz, mikor így fordult hozzám:

— Elemér barátom. Engedje meg, hogy tal őszinte legyek. Maga abban a hirben állott, hogy higgadt és büszkeségig megfontolt modorról még egy nő sem tudta megnyerni szívét. És lássa most nekem, a fiatal, tapasztalatlan, ugyszólván gyerek lánynak megalázza magát. De nem fogadhatom el . . . nem . . . mert tudja nekem van otthon egy félig-meddig jegyesem, szüleim is jól ismerik és már egymásnak szántak bennünket. És én is vonzódom hozzá. De ne gondolja, hogy azért magát nem becsülöm . . . de igen . . . fogok gondolni min-

dig magára is, mint a kivel oly sok jó és kellemes percet töltöttem itt tartózkodásom alatt. Többet nem tehetek. De ugye nem haragszik reám?

Megsemmisülve ébredtem önérzetemben, mélyen megsértve a hihetetlen valóra és tágra nyílt szemekkel néztem a kapu felé, amelyen az a lány eltűnt.

A szégyen és a megaláztatás a reménnyel vegyest háborgott bensőmben.

Őszinte válaszából következtetve nem adtam föl a reményt. Azt mondta, hogy becsül . . . ez is valami, nohát igyekszem, hogy a becsülés fokozódjék.

Hamarosan cigányt kerítettem elő. Oda állítottam őket az ablaka alá és huzattam:

»Felednélek, de nem tudlak feledni! . . .

Ezek után kerültem vissza a ti társaságtokba. Itt elhallgatott.

Sokáig gondolkozva néztünk egymásra, míg nem a siri csendet az ablak alatt élénk zsvivaj és zene hangok félbe nem szakították. Ittas cigányok huzták és alig lehetett kivenni, hogy a mit játszanak nem más, mint:

»Szétfoszlott sokak reménye
A bál után.»

Az elhagyott kompánia tisztelt meg és huzták ott botránnyosan.

— Eredj már Béla és zavard el őket, ne csináljanak itt botránnyot: mondá Elemér, mire én kisérttem.

Nagy nehezen sikerült őket elhallgattatnom de többet nem bírtam kivinni. Megszimatolva, hogy Elemérnek van egy üveg cognacja, sakál módra rohantak fel a czimborák.

Csaptak azután olyan zajt, hogy alig értettük egymás szavát.

Egyedül Elemér volt szóvalan.

— No hallod — kötekedik vele Dezső — ezt nem hittem volna, hogy az a kis lány ennyire kizökkentsen a rendes mederből.

— Mi az? Mit beszélés? — kérdé szinte pirulva Elemér. Hát te honnan tudod? Ki beszélt neked?

— Ki? Hiszen láttuk mindnyájan?!

— Mit?!

— Hogy mikor tartottunk ide hozzád, akkor hajtottak vele az állomáshoz. Biztosan, a reggeli vonattal utazik.

Megsemmisülve rogyott székére.

— Elemér — szólok hozzá. Most légy erős. Igaz, hogy megingatta egész férfiasságodat ez a dolog, de tudod az idő jó orvos . . . Álomnak tűnik majd fel az egész, édes és szomorú körülményekkel, . . . a te erős akaratod feladata lesz aztán a visszaemlékezést örökre kitörölni gondolataid közül.

— Igazságod van — mondá egész komolyan. Töltsetek fiuk, félre a buval! . . .

. . . Az ostoba cigányok pedig az ablak alatt újra rákezdték:

»Szétfoszlott sokak reménye
A bál után.»

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATO.

Szeptember 8. A Dóri arckép zsűrijének ülése d. e. 10 órakor a városházán.
Szeptember 9. Iskola székülső ülés d. u. 4 órakor,
Szeptember 13. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor a városháza nagytermében.

* **Kisasszony napja.** *Mária* születésének emlékét üli ma a katolikus egyház, hűvel egyetemben. Ami a hajnal a természetben, az *Mária* születése az emberi nem megváltásának történetében. Jelzi az üdvösség napjának érkezését. Az ünnep alkalmából reggel 9 órakor a székesegyházban ünnepélyes istentisztelet lesz. A plébániai templomokban pedig a szokásos időben szent mise és predikáció lesz.

* **Requiem a királynéért.** Vasárnap lesz egy éve, hogy egy elvetemült gyilkos a legjobb királyné életét kioltotta. A hivatalos gyász elmarad ugyan, de Erzsébet királyné emléke megmarad minden magyar szívben. A mérhetlen csapás felett együtt kesereg a hitvesétől megfosztott király és védangyalát vesztette nemzet. Dr. *Schlauch* Lőrincz bíbornok átiratban megkereste *Beóthy* László főispánt, hogy vasárnap, az évforduló helyett hétfőn nagy gyászmise lesz a székesegyházban, amelyre a város és megye tisztikarát meghívja. A főispán intézkedése folytán ugy az alispán, mint a polgármester felhívja a gyászisteniszteleten leendő részvételre a város és megye tisztikarát.

* **Nyugdíjbizottsági ülés.** Nagyváradi város nyugdíjbizottsága jövő kedden, szeptember 12-én délután 4 órakor ülést tart. A nyugdíjalap jövő évi költségvetését fogják tárgyalni.

* **Honvéd lelkészi kinevezések.** A m. kir. honvédelmi miniszter *Kozáry* Gyula pécsegyházmegyei segédlelkészt, tartalékos honvéd segédlelkészt, a pécsi honvéd-hadapród iskolához II. osztályu egyházi tanárrá; és beleházi *Bartal* Szilárdot, esztergommegyei áldozárt tartalékos honvéd segédlelkészt, a budapesti honvédségi kórházhoz II. osztályu honvéd lelkészé; *Aranyossy* József szepesmegyei áldozárt es. és kir. II. osztályu segédlelkészt a **nagyvárad** honvéd-hadapródiskolához II. osztályu egyházi tanárrá; végül dr. *Werdenich* Endre győregyházmegyei segédlelkészt a soproni honvéd főreáliskolához II. osztályu egyházi tanárrá kinevezte.

* **Bucusi Körözs-Tarjánban.** Vasárnap *Mária* nevenapja alkalmából szép ünnep lesz a közeli Körözs-Tarján községben. A régi szokáshoz híven bucsu lesz az ottani kath. templomban, amelyen a közeli községekből és Nagyváradról sokan vesznek részt. Az ünnepélyes szent misét *Bunyitay* Vincze apátkanonok tartja.

* **Adomány a szegényeknek.** Az az ősz francia marquis kinézésű öreg ur: *Gundel* János, kir. tanácsos, a ki a vendéglősök országos kongresszusán elnökölt, bizonyára kellemesen emlékezik vissza a nagyvárad kongresszusi napokra. Ezt mutatja az a körülmény, hogy most 100 frtot küldött dr. *Bulyovszky* József polgármesterhez, a városi szegények között leendő szétosztás végett.

* **Egy öreg honvéd hirtelen halála.** A várad-velencei gazdakörben tegnap este egy hirtelen haláleset történt, mely mélyen megdöbbentette nem csak a jelenlevőket, hanem az egész városrészt lakosságát. Este ugyanis, mint rendesen szokott lenni a kitűnő jó társa-

dalmi életnek örvendő gazdakörben, a helyiség zsufolva volt a tagokkal, kik közt ott tréfálgattott az öreg *Pelsőczy* József 48-as honvéd is, a népkör tagja. Egyszerre az öreg *Pelsőczy* fejéhez kap, a körül állók karjaiba hanyatlik s mielőtt még orvosi segély érkezett volna, meghalt. A megérkezett orvos a megdöbbent jelenlevők közt konstataálta a szívszélhűdés következtében bekövetkezett halált. Az elhunyt egyike volt a velencei népkör legrokonszenvesebb tagjainak s mint a magyar szabadságharcz egyik még élő tanuja nagy tiszteletben s becsületben állott. A kör épületére kitétték a gyászlobogót.

* **A joghallgatók kegyelele.** Erzsébet királyné halálának évfordulóján tartott gyászisteni tiszteleten a joghallgatók is részt vesznek. *Bozóky* Alajos dr., a jogakadémia igazgatója, a fekete táblán — hívta fel az akadémia polgárait hogy hétfőn a nagy templomban tartandó gyászisteniszteleten minél számosabban jelenjenek meg.

* **Névmagyarosítás.** Kiskoru *Schwarz* Mór érminihályfalvai illetőségű budapesti lakos vezetéknevét *Bihari*-ra magyarosította.

* **Elhalasztott választás.** Nagyváradi város rendőrkapitányi hivatala közhírré teszi, hogy a kerületi betegsegélyző-pénztár közgyűlési kiküldöttjei választására mai napra kitűzött határidőben a választás nem fog megtartatni, az újabb meghatározandó választásra vonatkozó intézkedés pedig később fog közhírré tétetni. Nagyváradi, 1899. szeptember 7-ikén. Ifj. *Rimler* Károly, rendőrfőkapitány.

* **Halálozás.** Egy előkelő biharmegyei családot, az érkeserői *Fráter* családot borította gyászba egy fiatal ember elhunyt. *Fráter* András, biharmegyei aljegyzője hunyta le örök álmra szemeit, hosszas szenvedés után, mely oly ifjan támadta meg az életerős, munkaképes embert. A sorvasztó kór, a lassan pusztító sorvadás, a közkórház szobájában végzett örökre és váltotta meg tegnap reggel szenvedéseitől. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Ér-keserői özv. *Fráter* Zsigmondné szül. vinnai-dravetzi *Dravetzky* Berta ugy maga, mint gyermekei *Aranka* férj. *Missley* Béláné, *Iréne* férj. *Horváth* Istvánné, *Matild* és *Zsigmond* nevében is fájdalomtól megtörtén jelentik felejtethetlen szeretett kedves gyermekének, illetve testvér és sógornak, érkeserői *Fráter* András, Biharvármegyei aljegyzőjének, f. hó 7-én reggel 1/29-kor hosszas szenvedés után 32-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 8-án délután 3 órakor fognak a Biharvármegyei-közkórházból az ev. ref. egyház szer-tartásai szerint örök nyugalomra tétetni. Nagyváradi, 1899. szeptember 7. Áldás és béke poraira!

* **A vízvezeték működése.** Ez év végével öt esztendeje lesz, hogy Nagyváradi város vízvezetéke működik. A közegészségügy mennyit javult ezen fontos intézmény kiépítése óta, nem tudjuk, de bizonyára a statisztika örvendetes adatokat fog feltüntetni erre nézve. Ez év végével a város átveszi saját kezelésébe a vízvezetékét s e czélból tájékoztató adatokat kért a *Walsler*-cégtől, a mely az öt év alatt kezelte a vízművet. Az adatok elég érdekesek. A jelentés két részre van osztva: a szivattyu telepre és a városi csőhálózatra. A szivattyu telepen 1 főgépész, 1 algépész, 1 gépkezelő és 2 fűtő van alkalmazva. A főgépész évi 1200 frt fizetést és jutalékot, az algépész 60 frt havi, a gépkezelő 45 frt havi és a fűtők 50—50 frt havi fizetést huznak. A kazántisztítást vállalat utján, havi 20 frtért végeztetik. A legjobb lupényi kőszentet használják, 100 kilónként

1 frt 05 krért. — A csőhálózat felett 1 szerelő ügyel fel 1 munkással. A *Walsler*-czég a jelenlegi személyzettel meg van elégedve s az esetre, ha a város átveszi az üzemet, ajánlja ezek megtartását, mint igen megbízható közegeket. Az üzemköltség a szivattyu-telepen 1897-ben 10,499 frt 40 kr. volt, a csőhálózatnál 1192 frt 90 kr., összesen 11692 frt 30 kr.; — 1898-ban a szivattyu-telepnél 11411 frt, a csőhálózatnál 1200 forint, összesen 12617 forint 60 krajczár. A gép 1897-ben 19.316,000-szer, 1898-ban 21.187,000-szer fordult. A magas tartályba a gépek 1897-ben 925,236 köbméter vizet, 1898-ban 1.018,857 köbméter vizet szállított.

* **Nagy értékű lopás Münchenben.** A müncheni rendőrség körözvényben tudatta a főkapitánysággal, hogy e hó 3-án Münchenben, a *Bruderstrasse* egyik házában nagy lopás történt. Elloptak bajor egyesületi bank-zálogleveleket és pedig: 10 darabot a 1000 márká, 14153. sz. IV. sorszám. 26735. sz. IV. sorsz. 38068. sz. VIII. sorsz. 75803. sz. XVI. sorsz. 85041. sz. XVIII. sorsz. 1 darabot a 500 márká 31714. sz., 5 darabot a 200 márká 65071—65074., és 84862. sz. XII. sorszámmal. 1 doboz a 100 márká 39812. sz. Elloptak továbbá bajor jelzalog- és váltóbank-zálogleveleket: 6 drb a 1000 márká, 187801—187807. számmal és XXX. sorszámmal. Azonkívül 1600 márkát 100 márkás bankjegyekben, 500 márkát aranyban, egy ezüst tubákszelenczét, melybe *J. B.* betűk vannak vésvé és egy régi francia feltűnő lapos órát. A budapesti rendőrség megtette a kellő intézkedéseket a tolvajok kézrekerítésére.

* **Összevagdalt vasutas.** Tegnap éjjel a piski-i állomás fűtőházi felvigyázóját valaki fejszé-vel megrohanta s halálosan megsebesítette. *Holló* felvigyázót — aki éppen ügyeletes volt — késő éjjel elnyomta az álm s az irodában elaludt. Eközben valaki bemélt az irodába, az alvó embert megrohanta s több fejszecsapást mért *Holló* fejére, közül legsúlyosabb a homlokától az álláig érő mély seb. Mikor a merénylő borzasztó tettét végrehajotta: áldozatára zárta az attót s a kulcsot magával vitte. Reggel felé a vasuti értesítő beakart menni *Holló*hoz, de az ajtót zárva találta. Erre betörték az ajtót s ott találták a szerencsétlen felügyelőt véresen, félholtan a padozaton. *Holló*t a gyorsvonattal bevitték *Dévára* s ott orvosi kezelés alá vették, az orvosok azonban nem sokat biznak életbenmaradásához. A csendőrök erélyesen keresik a tettest.

* **A munkaszünet a községekben.** A belügyminiszteriumhoz számos levél és folyamodvány érkezett, melyben a folyamodók mindegyike arról tudakozódik, hogy a falun levő fűszeresek, regále-bérlők és rövidáru kereskedők a vasárnapi munkaszünet tekintetében ugyanazon eljárást tartoznak-e követni, mint a városiak? A belügyminiszter a tömegesen érkezett kérdezősködésekre most körrendeletben válaszolt, melyben határozottan kimondja, hogy a városi és falusi kereskedőkre nézve egyformán szól a munkaszünetről rendelkező törvény; kivételt képeznek azonban ama fűszer-, sőt rövidáru kereskedők is, kik dohányt és szivart is árusítanak, mi falun gyakran előfordul. Ezek azonban a munkaszünet törvénye értelmében szintén kötelesek üzleteiket zárva tartani s dohánykészletüket akár a kapuk előtt, vagy üzletük előtt árusíthatják.

* **A könyöradomány-gyűjtők.** A rendőrség előtt nem ismeretlen a könyöradomány-gyűjtőknek az a fajtája, a mely hamisított hatósági okiratok segítségével árva és ügyefogyottak érdekében a nagyközönség jószívűségéhez fordul. Az összegyűjtött pénzt a jó firmák természetesen a maguk czéljaira fordítják. Legutóbb elfogták *Singer* Jakabot és *Andovics* Lázárt, a kik a főkapitányság hamisított pecsétjével és *Fekéry* József főkapitány-helyettes hamisított aláírásával járogattak házról-házra, a mig végre elcsípték őket. *Andovics* Lázár, a ki zsidó tanító

olt, csak nem rég töltötte ki Bécsben öt havi börtönbüntetését, melyet hasonló üzelmek miatt szenvedett el. Szintugy rozott multu Singer Jakab baromfikereskedő is. A rendőrség a fizzőkötő átadja a királyi ügyészségnek.

Becsapott parasztok.

— Sikkasztó ügynök. —

Elegáns fiatal ember büntényét tárgyalta tegnap a helybeli büntető törvényszék dr. Mór Pál elnöke alatt.

A fiatal embert Schwarcz Miksának hívják, aki a tavaszon Berettyó-Ujfalu környékén próbált pénzt keresni.

Schwarcz Ujfaluban irodát nyitott s magát a kisbirtokosok földhitel intézetének megbízottjaként kiadva, a hiszékeny parasztembereket kisebb-nagyobb összegekig becsapta. Főleg Mező-Keresztesen végezte sikeresen üzemeit, onnét kerül ki a károsok nagyrésze is.

Huszonöt vád van Schwarcz ellen felhozva: husz csalás, két magánokirat hamisítás, két hatóság elleni erőszak és egy sikkasztás.

Schwarcz a parasztokat úgy csapta be, hogy azoktól, kiknek pénzre volt szüksége, megígérte, hogy szerez nekik olcsó pénzt s előlegül felvett kisebb-nagyobb összegeket s azt aztán a parasztok soha sem kapták vissza, de nem kapták meg a kölcsönt sem, mert Schwarcznak nem is volt semmiféle bankkal összeköttetése.

Igy pénzt vett fel a következőktől: Lovas Károlytól 8, Szabó Miklóstól 6, Daponi Lajostól 6, Fábian Istvántól 9, Fábian Józsefnétől 13, Venyiki Istvántól 14, Gandik Sándortól 28, Szabó Lajostól 7, Kovács Istvántól 3, Kenéz Dánieltől 9, Sári Zsuzsánától 6, Pál Ferencztől 3, Varga Istvántól 7, Kovács Julitól 7, Pető Zsigmondtól és Pető Lajostól 6—6, Pető Istvántól 10 s végül Benedek Lajostól 5 forintot.

Ezenfelül Szabó Miklós, Pető Lajos és Móra Sárival egy 56 frt 65 krról szóló váltót íratott alá, Bamlik Ágnessel, Kereszturi Lajossal, Pető Istvánnal és Varga Istvánnal pedig egy 165 frtről szólót s ő mind a kettőnek az értékét felvette egy banknál.

Feljelentést tett ellene ezenfelül egy helybeli kerékpár kereskedő is, aki neki a tulajdonjog fentartásával eladott egy kerékpárt és Schwarcz daczára ennek a kerékpárt néhány hét múlva eladta.

Mikor Schwarczot a csendőrök elfogták, azokat szidalmazta s ezek is feljelentést tettek ellene.

Ezekkel a cselekményekkel van vádolva Schwarcz.

A tárgyaláson dr. Mór Pál elnök, a tanács tagjai voltak: Simay Gyula, dr. Mikó Gyula bírák és Papp Károly jegyző.

A vádhatóságot Papp Aurél képviselte, míg a vádlottat dr. Wavrek Kálmán fiatal jeles ügyvéd védte.

A törvényszék a panaszosokat s a tanukat két teljes napig hallgatta ki, azonban a tárgyalás folyamán a vádlott több mentő tanura hivatkozott s a miért is a törvényszék a tárgyalást elnapolta s Wavrek Kálmán védőügyvéd indítványára a vádlottat szabadlábra helyezte.

A balerina tragédiája.

A tizenhatodik tavasz virágzott csak még neki, amikor a világot jelentő deszkákon akart habérokat aratni. Bekerült abba az Andrásy-uti nagy műintézetbe, amelynek létköre még

zsenge leánya korában elszedítette, meghódította. Felső rózsabimbóhoz hasonló arcza, kecses termete és szabályos bájai predestinálták arra, hogy ő is csakhamar egyike lett azoknak a csillagoknak, amelyeknek fénye beragyogja az arany-ifjúságot.

A bimbó nemsokára kinyílt s most már mint a rózsák királynéja tündökölt Csapó Ilonka a világot jelentő deszkákon. Tánczával, bájos és kecses mozdulataival egyszerre meghódította a közönséget s csakhamar sölő balerinája lett a magyar királyi operának.

A jó családból való leánykát körülrajongták azok az uracsok, akiknek megadatott az, hogy a kulisszák mögött léhaskodjanak. Udvara volt a leánykának, amelyből azonban szabadulni igyekezett. A jó nevelésű leánya mélyen megbotránkozva utasította vissza az ajánlatokat, amelylyel behálózni akarták. Nem kábitották el a csillogó ékszerek vakító sugarai, nem a pénz, a selyemruhák és fogatok, megmaradt ő a maga szerénységében, amelyet lelkében az apácza-nénik oltottak abban a zárdában, amelyben nevelkedett.

Egy év múlva, 17 esztendő korában, megismerkedett egy ifjával, Cs. vasuti hivatalnokkal. A leánya szive most dobbant meg először igazán s most érzett csak valami sajtóságot szívében, azt az érzést, amelynek neve szerelem. Az ifju szive csakhamar lángra lobbant s lángolt mindaddig, amíg a hymen rózsaláncza nem füzte egybe avval a másik szívvvel, amely állítólag csak érte dobogott. Mindenki irigyelte Cs.-t, a boldog ifjút, most már Csapó Ilonka férjét.

Az idők azonban változtak; az idők multával Cs. ur lángoló szerelme is muladozott s az égő parázs végre teljesen kialudt.

Egyszer hire terjedt az operában, hogy Csapó Ilonát a férje a faképnél hagyta, elvált tőle. A fiatal szép asszony akkor már három gyermek anyja volt. Lelkét mély gyász borította, sirt, — sirt naphosszat keservesen, de azért ott tánczolt a színpadon ép oly bájosan és kecsesen, mint a mikor még felső rózsabimbó volt. Szervezete végre megtagadta a szolgálatot. Lelke nem bírta elviselni a kint és azt az óriási fájdalmat, a mely megszállta, a mikor gyermekei halvány arczát végig simogatta. Hervadt, sorvadt napról-napra, míg végre a betegség ágyba döntötte.

Két héttel ezelőtt, egy 30 évesnek látszó sápadt arczu asszony szállt ki Verőczen a hajóról. Hóna alatt kis batyu volt és három gyönyörű szép gyermeket vezetett. Éjjeli szalást keresett, a hol gyermekeivel meghuzhatja magát. Egy szegény paraszt asszony szánta meg és befogadta hajlékába. A szegény asszony szemei könybe lábadtak, a mikor a jó falusi asszony puha ágyat vetett neki és gyermekeinek. Lefeküdt, hogy többé fel se keljen. Erős láz vett rajta erőt s ereje napról-napra fogyott. Tüdeje nem bírta már, de azért még mindig remélt. Tegnapelőtt végre ütött utolsó órája s a szegény paraszt asszony karjai között kilehelte lelkét. A halott az egykor ünnepezt szép-ség Csapó Ilona volt.

A jó parasztasszony, szépen felöltöztette, ravatalt is csinált neki s egyszerű fakoporsóba helyezték. Koporsóját nem borította virág, csupán néhány rozmaringszálat vetettek szemfelé. Tegnap megjelent a verőczei lelkész a halottas háznál, szép beszéddel bucsuztatta el a halottat, a melyben Istent arra kérte, vajha az apa szívet a három kis árvára fordítaná. Azután az ünneplőbe öltözött parasztok vátra emelték a koporsót s kivitték a temetőbe, a hol Csapó Ilonka most már örökre pihen. A

parasztasszonyok, sőt még a férfiak is még egyszer elsiratták s ezzel befejezést nyert a szép Csapó Ilonka tragédiája. Talán a fővárosban s az operában senki sem tudja még.

EGYESÜLETEK.

A lövészegylet ülése. A nagyváradi polgári lövészegylet választmánya szept. 8-án délután ülést tart, amelyen a díjlövészet megtartásáról tanácskoznak.

IRODALOM.

Scotti-Adjutus: **Elmélkedések papok számára**, az egyházi év minden napjára, a bevirarium módjára négy kötetben. Összesen 1600 oldal. Ára mindenik kötetnek füzve 1 frt 50 kr., egész vászonkötésben 1 frt 80 kr. Scotti érsek elmélkedései külföldön nagy elterjedést nyertek. A vasárnapi evangélium alapján a papnak eszményi alakját tartva szem előtt, felöleli a papnak mindn ténykedését és helyzetét, buzdító vonatkozásokkal, a leggyöngédebb rábeszélés módjával. Célja: fenntartani a papi állás színvonalán, gyöngéd lelki atyja lenni a lelkiatyáknak, lerajzolni az üdvös, hivatásszerű lelki munkálkodást. Megrendelhető Szalmárt a Pázmány-sajtónál.

Karácsonyra és minden ünnepi alkalomra igen megfelelő ajándékkönyv a következő mű, melyet t. olvasóink szíves figyelmébe különösen ajánlunk: *Bátran és hiven.* Egy gárdatiszt emlékiratai XVI. Lajos svájci ezredéből. Történelmi regény két kötetben. Irta: Spillmann József, S. J. Két éve jelent meg fordításomban ugyane szerzőnek »A woxindoni csodavirág« című két kötetes történelmi regénye, melynek kelendősege azt bizonyítja, hogy a magyar katolikus olvasóközönség nagyon szívesen fogadta. Azért határozottam el, hogy a kedves elbeszélőnek e második, nagyszabású történelmi regényét, a szerző és kiadó engedelmével, szintén lefordítom. A műről csak keveset kívánok mondani. Tárgya: a szerencsőtlen XVI. Lajos, francia király, svájci gárdájának a fenségességig bajnoki magaviselete a nagy francia forradalomban. A gárda, miként a történelem is bizonyítja, majdnem az utolsó emberig odaáldozta életét, hogy meg ne szegje a hűséget, melyet királyának és a kath. egyháznak fogadott. Halálukban a vértanuk dicső önfeláldozása ujul meg. Keret gyanánt rendkívül érdekesen rajzolja a szerző magát a francia forradalmat Párisban és a vidéken, és a királyi család szomorú sorsát is. Előadásáról csak annyit mondhatok, hogy talán még bájosabb, mint »A woxindoni csodavirág«. — Megjegyzem, hogy a mű eredetije, mely tavaly jelent meg, mindjárt ugyanazon évben két kiadást ért.

A két kötet terjedelme 36 nyomtatott iv. Ára mindakét kötetnek, bérmentes szállítással, füzve 2 frt 50 kr. (9 sacr.), egy díszes vászonkötésben 3 frt (11 sacr.). Tíz példány után egy tiszteletpéldány. — Intentiókat mindjárt jelölhetek. A megrendeléseket legczélszerűbben levelezőlapon, az alulírt névre kérem. Temesvár, (seminarium), 1899. szeptember. Kiváló tisztelettel: Patzner István, főgymn. tanár, a »Szent István-Társulat« tud. és irod. osztályának tagja. Szintén nálam kaphatók és kívánatra az intentió egyidejű assignálásával, azonnal megküldenek a következő művek: 1. A »Havi Közlöny« I—XX. évfolyamainak részletes, betűsoros tárgyes névmutatója. Ára füzve 1 frt 20 kr. (4 sacr.), kötve 1 frt 50 kr. (5 sacr.) 2. A Woxindoni Csodavirág. Történelmi regény Stuart Mária utolsó évéből. Irta Spillmann József, S. J. Fordította Perényi (Patzner) István. Két kötet, 527 lap. Ára füzve 3 frt (10 sacr.), egy díszes vászonkötésben 3 frt 50 kr. (11 sacr.) Papnövendékeknek füzve 2 frt 50 kr., kötve 3 frt. 3. Nagyobb és kisebb műfordítások. Kiadja Perényi (Patzner) István. 239 lap. Ára 1 frt 50 kr. (5 sacr.)

Rózsa. Ily czimen Nagy Endre egy román féle kis versfüzetet adott ki. Tárnya egy boldog családi idill, melybe a férj elhidegülése folytán üröm csepp vegyül. A házasságokt a béke az első gyermekkel helyre áll. E kis tárgy igen szépen van megszerkesztve a hangulatos versstrófákban, közbe-közbe pedig változó, zengzetes versalakban a boldog s kesergő szerelmet kifejező szakok. Leírásai, érzélem festése, hangulatosak, igazak s csak néha-néha vegyül érzései közé némi affektáló hang. A nyár elmúlását a következőleg zengi el:

Fényben pompázik még a nyár,
De az alkotást unja már.
Bohó tavasz tündéri álma,
Immár színes valóra válna.
A remekmű kész
S a fáradt művész
Hő ihlettel nézi folyton,
Ám fény és hő egyre fogyton.
Pillantása lankad, bágyad,
Nem érzi már azt a vágyat,
Amely egykor tette készítő . . .
Züll a nagy mű észrevétlen . . .
Fogy a virág a tar réten;
Hull, hull a fák hervadt lombja;
A bus felhők szárnya lomha;
Borzongó szél, ködös tájék;
Nem vonz többé, űz az árnyék.
Szívünkben még ragyogás van
S térdig járunk hervadásban,
Fakó, őszi hervadásban . . .

— **Kaczér Vilmos könyve.** Kaczér Vilmos újságíró kollegánk közelebb második kötetével lép a könyvpiacra. Új novellás könyvének »**A negyvenéves asszony és egyéb elbeszélések**« lesz a címe és november hóban jelenik meg, 13—14 ivnyi terjedelemben. A könyv czimlapját **Vassary János** az ismert, kiváló festőművész rajza fogja díszíteni. Az elegáns kiállítású kötetnek 1 forint lesz az előfizetési ára. Az előfizetési pénzek a Nagyváradi szerkesztőségében találják meg a könyv szerzőjét. Kaczér első művét az 1895-ben megjelent »**Október**«-t elismeréssel fogadta a sajtó s a nagyközönség.

Igazságszolgáltatás.

Sikkasztó adótiszt. Jó családból származó, elegánsan ruházódó fiatal ember állott ma a büntetőtörvényszék ítélőtanácsa előtt, amelyben Fekete bíró elnökölt. Mészáros Lajosnak hívják a rossz utra tért gentlemant, akit urhatnámsága, különösen sportszenvedélye arra készítetett, hogy hamisított bárczák alapján közel 3250 frtot sikkasszon 9 hónap alatt a közbiztonsági fogyasztási adóhivatalnál, ahol mint adótiszt szolgált. A törvényszék előtt az alig 24 éves fiatal ember minden megindultság nélkül ismerte be a sikkasztást, amelyet kerülő uton mindig csak jogtalan kölcsönnek minősített. A törvényszék tekintettel a fogyasztási adóhivatalnál divó megbotránkozott laza ellenőrzésre, amely alkalmat nyújtott Mészárosnak a sikkasztás elkövetésére, ezen enyhítő körülmény alapján 79 rendbeli hivatali sikkasztás büntette miatt 2 és fél évi fegyházra ítélte Mészárosot, aki az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

Járásbíró mint vádlott. Érdekes ügyet tárgyalt ma **Gajzágó** büntető járásbíró. **Szücs** Ödön dr. szentendrei aljárásbíró levéltitok megsértése miatt panaszt emelt hivatali főnöke, **Rose** Gyula dr. szentendrei járásbíró ellen, mivel ez egy nevére czimzett levelet távolléte alatt, a nélkül hogy erre felhatalmazva lett volna, felbontott. Ezt az egyszerű tényállást azonban érdekessé teszik az ügy előzményei.

Dr. K. fővárosi ügyvéd április hó 7-én egy ajánlott levelet intézett dr. Szücs Ödön aljárásbíróhoz. A levélben, a mely az aljárásbíró hivatalos helyiségébe volt címelve, egy elkésett felebbezés volt, a mely mellé egy kis oktáv alakú papírszelet volt mellékelve a következő sorokkal:

— »**Szives ígérete szerint olyképen ígassa, mintha a kellő időben érkezett volna.**«

Ezt a levelet Szücs aljárásbíró távollétében **Rose** dr. járásbíró vette át s miután a külalakja után hivatalos beadványt vett abban felfedezni, felbontotta tanuk jelenlétében.

Pár nap mulva megérkezett husvétii szabadságáról az aljárásbíró s főnöke mindjárt elmondotta neki, hogy távollétében felbontotta ugyan a levelet, de a beadvány mellé csatolt pár sornyi közlést nem olvasta el. Az aljárásbíró erre átvette a levelet s alig hogy elolvasta az ügyvéd sorait, rögtön átadta azt Rosénak olvasás végett s egyuttal tanácsot kért tőle, mi tevő legyen az ügyvéd ezen sértő megjegyzésével szemben. A járásbíró erre megnyugtatta az aljárásbíró s megígérte neki, hogy ő majd a pestvidéki törvényszéki elnök véleményét kéri ki a további teendőkre nézve. A törvényszéki elnök tanácsára az aljárásbíró fegyelmi vizsgálatot kért maga ellen, de ezzel a kérelmével elutasították, miután nem látták eléggé indokoltnak ebben az esetben a fegyelmi vizsgálat elrendelését.

Szücs aljárásbíró ezenközben beadványt intézett az igazságügyminiszterhez, kérve a felhatalmazás megadását arra, hogy bünygyi uton szerezen elégtételt magának az ügyvéddel szemben. A miniszter a kért felhatalmazást megadta s most már a pestvidéki törvényszéknél folyik a vizsgálat nyilvános rágalmazás vétsége miatt az ügyvéd ellen.

Az alatt az idő alatt, a mig a megsértett aljárásbíró ügyét bünygyi utra tudta terelni, feszült viszony állott be bözte és főnöke között. **Szücs** dr. a kiélesedett viszony következtében egy feljelentést adott be az igazságügyminiszterhez **Rose** járásbíró ellen, amelyben egy érdektelen bíróság delegálását kérte a levéltitok megsértésével vádolt járásbíró ügyének letárgyalására. A miniszter a budapesti büntető járásbíroságot delegálta, a mely előtt ma személyesen jelent meg mind a két bíró.

Gajzágó bíró első sorban az igazságügyminiszteri leiratot olvasta fel, azután pedig a tényállást ismertette. Elsőben a vádlott járásbíró kihallgatására került a sor. Tagadta, hogy rosszhiszeműség, rosszakarat vezette volna a levél felbontására s tiltakozik panaszos aljárásbírónak azon gyanúsítása ellen, mintha ő azért bontotta volna fel a levelet, hogy valami titkát firkéssze ki, amelylyel aztán nyakát törhesse. Ő a levelet, mint a szabadságon levő aljárásbíró helyettese vette át. Egyébiránt pedig kijelenti, hogy azt a gyanúsító rágalmazó kifejezést, a melyet az ügyvéd irt **Szücsnek**, minden alapot nélkülöző s **Szücs** dr. hivatali reputációját sértő kifejezésnek tartja, amelyért elégtételt szerezni kezére járt a megsértett bíró társának.

Panaszos aljárásbíró ragaszkodik vádlott megbüntetéséhez annyival is inkább, mert meg van győződve, hogy **Rose** a rosszakarat vezette arra, hogy levelét felbontsa. Kiviláglik ez azon tényből is, hogy az esetet, különösen pedig a sértő levelet egész tartalmában mindenkivel közölte, így a többek között **Vattay** Gusztáv pomázi ügyvéddel is.

A tárgyalást vezető bíró dr. **Vattay**-nak kihallgatása végett a tárgyalást két hétre elhalasztotta.

A nagyváradi kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: Dr. **Járosy Kálmán.**

1852 B.-Csabai tkptr. — Makra András — helybenhagyva.
2258 Viktória tkptr. — Kron K. s. t. — helybenhagyva.
2286 Ifj. Klebinder Henrik — Szelle József — rendelet.
2317 Ifj. Klebinder Henrik — Szelle József — rendelet.
2319 Hajós János — Katona Márton — rendelet.

Előadó: Dr. **Mariencescu Athanas.**

1504 Tarsoly András — Pálffy Mária — helybenhagyva.
1505 Dr. Remer Dániel — Weisz Irén — helybenhagyva.
1572 Valkanyancz Józsefné — Valkanyancz József — helybenhagyva.
1584 A kir. ügyészség — Szilágyi János s. t. — helybenhagyva.
1586 Sujtó Róza — Farkas Sándor — rendelet.
1587 Joszif János — Mangra Etelka — föloldva.
1631 K. Pap Sándor — Tóth Mária — megváltoztatva.
1848 Baba Krisztina — Szücs Nikolae — megváltoztatva.

Előadó: **Czvek Kálmán.**

1066 Berger Jakab — Horovits Fülöp s. t. — rendelet.
1073 Reich B. Károly — Ries testvérek — helybenhagyva.
1893 Viktória tkptr. — Mornailla József — rendelet.
1908 Böszörményi Géza — Moss Tógyer — megváltoztatva.
1918 Buda Flóráné — Czerne Jakab — visszautasítva.
1954 Malicza Jánosné — Nyegrucz Tógyerné — rendelet.
1983 Kutron Dániel s. t. — Molnár Miklós s. t. — rendelet.
2138 Neustadt s. t. — Dénes Antal és neje — helybenhagyva.
2168 Groza Vaszali — Popa Flóra — megváltoztatva.
2203 Gál Lászlóné — Láta Mihály s. t. — megváltoztatva.

SPORT.

A nagyváradi löversenyek.

(Nevezések az első napra.)

Tegnap zárták le a nevezéseket a nagyváradi két napos meeting első napján, szept. 16-án lefutandó versenyekre. A nevezések szépen sikerültek és az egyes versenyekben kilátás van, hogy nagy mezőnyök állanak a starthoz: Az egyes versenyekre neveztek:

Nevezések a nagyváradi löversenyekre 1899.

Első nap szeptember 16-án.

I. Ménesdíj. 1000 korona. 2800 m. (6 aláírás).
1. Beöthy Pál 5 é. s. k. »Ilka.«
3. Chernel Viktor százados 5. é. p. k. »Bájos.«
3. Nadányi Pál 4 é. p. h. »Gólya.«
4. Báró Schwaben Durneis Gyula fh. 6. é. p. h. »Svengali.«
5. Szunyogh Péter 6 é. p. h. »Vándor.«
6. Gróf Tisza István id. s. h. »Bihar.«
II. Ürögdíj-akadály-verseny. 1200 kor. 4200 m. (12 aláírás).
1. Báró Bánffy Albert 5 é. p. h. »Torontál.«
2. Gróf Bethlen István 4 é. p. k. »Sylpk.«
3. Chernel Viktor százados 4 é. s. k. »Dirt-cheep.«
4. Hoffman Lipót őrnagy 5 é. f. h. »Oso-ra.« (fv.)
5. Horthy István százados 4 é. s. m. »Bendeguz.«
6. Geist Gáspár 4 é. f. k. »Pletyka.« II.
7. Ugyanaz 4 é. p. h. »Jambó.«
8. Ugyanaz 4 é. s. m. »President.«
9. Gróf Merveldt M. százados 6. é. p. h. »Tisza.«
10. Báró Podmaniczky Endre száz. id. p. k. »Rezeda.«
11. Gróf Pejacevich Albert 4 é. p. m. »Consort.«
12. Ugyanaz 4 é. p. »Ohó.«
III. Nagyváradi város díja. Ügető verseny 1000 korona. 3750 méter.

1. Báró Bánffy Albert kettős fogatu.
 2. Gróf Csáky Kálmán > >
 3. Kiss Ernő > >
 4. Klobusitzky Géza > >
 5. Klobusitzky László > >
 6. Kövér Lajos > >
 7. Kubinyi Márton > >
 8. Olasz Elemér > >
- IV. Szt.-Mártoni gátverseny. 1000 kor. 2400 m. (12 aláírás).
1. Báró Bánffy Albert 5 é. p. h. »Toronto».
 2. Gróf Bethlen István 4 é. p. k. »Sylpk.»
 3. Ugyanez id. p. k. »Gehbaden.»
 4. Gróf Bethlen Károly 3 é. s. m. »Báró.»
 5. Gróf Hardegg Jenő fh. id. p. h. »Mon-szeur.»
 6. Horthy István százados 4 é. s. m. »Ben-deguz.»
 7. Geist Gáspár 4 é. f. k. »Pletyka» II.
 8. Ugyanez 5 é. p. k. »Czicza» II.
 9. Ugyanez 4 é. p. h. »Sambó.»
 10. Gróf Merveldt M. száz. 3 é. s. h. »Bro-dick.»
 11. Gróf Pejacevich I. 3 é. s. k. »Apol-lonia.»
 12. Gróf Pejacevich Albert 4 é. p. m. »Ahó.»
- V. Klódi gátverseny. 1000 kor. 2400 m. (7 aláírás).
1. Gróf Bethlen Károly 4 é. p. m. »Te-kergeő.»
 2. Döry László fh. 9 é. f. h. »Tepey.»
 3. Ifj. Elek Gusztáv id. p. k. »Tuzok.»
 4. Eleméry István főhadnagy, 3 é. s. m. »Merész.»
 5. Fejér József, id. s. m. »Purplee.»
 6. Markovits István főhadnagy id. p. h. »Halász.»
 7. Gróf Pejacevich Albert 5. é. sz. k. »Csipke.»
- VI. Bónékuti sikverseny. 1000 kor. 2000 m. (9 aláírás).
1. Gróf Bethlen István id. p. k. »Gehbaden.»
 2. Gróf Bethlen Károly 3 é. s. m. »Ráró.»
 3. Fejér József 4 é. p. k. »It's Corious.»
 4. Geist Gáspár 3 é. p. k. »Czicza II.»
 5. Ugyanez 4 é. f. k. »Pletyka II.»
 6. Ugyanez 4 é. p. h. »Sambó.»
 7. Ugyanez 3 é. p. m. »Kékes.»
 8. Gróf Pejacevich Albert 3 é. p. m. »Ga-garin.»
 9. Gróf Pejacevich J. 3 é. s. k. »Apollonia.»

TANUGY.

A nagyváradai felső kereskedelmi iskolában az írásbeli érettségi javító vizsgálatok f. évi szeptember hó 11., 12., 13. napjain d. e. 7—12-ig a vizsgálati teremben fognak megtartatni, még pedig:

szeptember 11-én a politikai számtanból;
szeptember 12-én a németből és könyvvitelből;

szeptember 13-án a francia nyelvből.

Nagyvárad, 1899. szeptember hó 7-én.

Dr. Kovács S. János,
igazgató.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Péntek: *Az unatkozó király.*

Szombat: *Az unatkozó király.*

Vasárnap: d. u. *Gyurkovics Leányok.*
este: *Az unatkozó király.*

Három premiér.

Makai Emilnek nagyon megtetszett a Nióbe cz. angol bohózat eszméje s csinált belőle két kis vigjátékot. Az eszme szinte kimeríthetetlen, mert ezer és ezernyi komikum

származna abból, ha az antik világ urai feltámadnának s ebbe a modern világba poty-tyannának bele s azért, ha Makai Emil nem kettő, de tiz bohózatot is csinálna ezen eszme felhasználásával, még mindig jutna másnak is valami feldolgozásra az eszme tartalmából.

E két világ markánsabban van szembe állítva »A királyné apródja«-ban. A költő szövögeti gondolatait. Egy tragédiát akar készíteni a longobardok hős királyáról. A költői turnust a házigazda látogatása szakítja félbe, aki a házbért 200 fittal emeli. A költő elalszik ezután a hintaszékben és itt megálmodja, tragédiájának folytatását, személyei a csatából győztesen hazatérő longobard király, a házigazda, ennek felesége, a királyné és szerelmes apródja a kadet. Az álom a nyílt színen játszódik le tenger sok kacagató bohósággal, míg végre a költő felébred és a házigazdát látja maga előtt, a ki dühöng, mert a felesége megszökött a kadetel. A tragédiából komédia lett s a költő a szereplő személyek neveit megfelelően megváltoztatja. *Vendrei* Ferencz mint költő, *Leővey* Leó mint longobard király, *Horváth* Paula mint királyné, *I. Vásárhelyi* Vilma mint apród és *K. Árpási* Kata a költő gazdasszonyának szerepében arattak sikereket.

A *Robinsonokban* Hamilton Krusve a nottindiami egyetem tanára (*Vendrei*) és szolgálja *Nyárai* egy idegen szigetre vetődnek, ahol a Trója ostromától visszatérő görög sereg egy csapatjának ivadékaik élnek. A komikum itt is az antik világ félszégéből fejlődik ki igen szellemes modorban s a szereplők *Bajor* Riza Olympia király leány, *Hatala* Györgyike Helén, *Bihari* Ákos Polydor, *Leővey* Leó Anklépiosz, a pathoszos hang kitűnő eltalálásával, játékkal csak növelték a hatást, ugyancsak *Vendrei* F. és *Nyárai* A. is megszolgáltak a tapsnak, ami a darab egyes jeleneteinél nyílt színen felhangzott.

E két vigjáték közt került előadásra *Szathmáry* Zoltánnak *Megtorlás* cz. 1 felvonásos drámája. A kis tárgy éppen elég egy felvonásra. Szelleme már egészen a modern. A főhős paralytikus és ez arra vall, vagy gyenge idegzetű, teljesen kiégett erejű ember *Somkuthy* Jenő (*Tompa* K.) Andával (*L. Fáti*) folytatott szerelmi viszony gyümölcse egy gyermek, a kinek hollétéről csak Bonifác kanonok (*Vágó* B) tud. A szín azzal kezdődik, hogy *Somkuthy*éknál nagy dárídó van, *Somkuthy* fiatal felesége (*J. Vásárhelyi*) pedig az ismeretlen származású Bám (miért nem Hám-hám?) festővel szerelmi viszonyt folytat. Ezt meglesi Auda, a ki mint egy látogató urhölgy komornája szintén itt időzik s elhatározza, hogy ennek felfedezésével bosszút áll hűtlen szeretőjén. *Somkuthy* a szerelmi viszony felfedezésekor annyira felindul, hogy a szobába lépő Bám festőt megrohanja s meg akarja fojtani. Bonifác kanonok azonban e szörnyű felvilágosítással lép közbe:

— Gyermekgyilkos akarsz lenni?

A nagy felindulás *Somkuthy*t megöli. A darabnak ez a legdrámaibb része, mely szinte megdöbbentő hatása s úgy látszik, hogy a darab egész szerkezete ezért a jelenetért van, erre támaszkodik. Jó azonban, hogy a nagy közönség keveset ért a pathológiához, mert különben ez a hatás, valamint a darab egyéb jelenetének hatása is csökkenne. Kár, hogy a darab gyors lefolyását a dialogokban némi elbeszélő hang akadályozza.

A szereplők kitűnő játékkal emelték érvényre a darab sok jó tulajdonságait. *L. Fáti* Szeréna mesterileg játszotta a bosszuálló kedves szerepét. Jók voltak *Tompa* Kálmár (*Som-*

kuthy), *I. Vásárhelyi* Vilma (*Margit*), *Bihari* Ákos (*Bám*), *Vágó* B. (*Bonifác*) és *Bónis* L. (*dr. Babó*).

A szerzőt a közönség a felvonás végével lámpák elé hívta s egy diszes babérkoszorúval tisztelte meg. (b. i.)

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irta: Neidegg, fordította: Szirtes.

95

— Ugy-e, kegyelmes asszonyom! — szolt hízkeldeve, — mindez közöttünk marad. A mit megtudott, nem idéz elő semmi változást?

— Bizony, nagy változást idéz elő, a mint sejtem, igen nagyot, édes gyermekem.

A leány arczára sötét árny borult, beteljesült, a mitől félt, lehetetlenné tette magát ebben a házban!

— Kegyelmes asszonyom, csak nem gondol elbocsátani? — kérdezte remegő hangon.

— Semmi esetre, — nyugtatta őt meg az idős hölgy. Más állást fog elfoglalni mellettem; nem is sejti minőt? Távolról sem sejti, mi üzte e fiamat?

— Kegyelmes asszonyom, én nem akarok és nem is szabad semmit sejtennem.

— Ne legyen oly elutasító, Mari. Kimondom tehát, kegyed miatt távozott.

Mari érezte, hogy remegés fogta el egész testét. Tudta, hogy forduloponthez ért életében. A legnagyobb szerencse, vagy legmélyebb fájdalom várt-e reá? Eddig csak bűt és bánatot ért nem mert jót remélni.

— Kegyelmes asszonyom, — szolt határozottan és csinos vonásai visszautasító büszke kifejezést öltöttek, — kegyelmes asszonyom, ismerhetne annyira, hogy nem fogok soha oly családba tolatkodni, mely szívesen nem fogadhat. Tudom, hogy Leó gróf igen magas követelményekkel léphet föl jövődjő nevével szemben, és sohasem volna szabad előttem érzelmeire czéloznia.

— Csak hallgatta volna meg szavaimat, hevesvérű gyermek. Azt akartam mondani, hogy Leó csak azért küzdött szerelme ellen, mert tisztába akart jönni önmagával, hogy képes lesz-e elviselni ama nagy áldozatokat, melyeket meg kell hoznia, ha rangján alul nőszül. Es mai levelében azt írta, hogy barátokoztam meg ama gondolattal, hogy ezután Egon lesz Eggendorf ura. Ez a hely igen kellemetlenül érintett, megvallom; ember marad az ember és ragaszkodik a földhöz. Leónak csak Aggstetten és a kis Hachenberg maradt volna. Hála Istennek, most már tudjuk, hogy e nagy önmegtagadásra ni. cs szükség, mert édes leányom szintén főnemes családból származik; de láthatja, mennyire szerette, ha mindez az áldozatot kész volt meghozni kegyedért!

Mari alig tudott szóhoz jutni. A szerencse megjött, a grófné jóságos tekintetéből sugárzott feléje. Ugy érezte, mintha álmodt volna.

— Érettem! érettem! — ismételtéragyozó szemekkel. Mivel érdemeltem azt még? . . . Hogyan fizethetem meg neki?

— Megfizetheted, ha igaz-öszinte, tiszta szívből fogod őt szeretni és jó maradsz öreg anyjához, — felelt a grófné és karjaiba zárta a boldog leányt.

* * *

Heisterberg a legelső gyorsvonattal haza utazott. Anyja a kapuban várta őt és Mari szobájához vezette.

— Fogadd anyád kezéből menyasszonyodat — mondá derűlten és kinyitotta neki az ajtót; — ugy, most beszéljétek ki, a mi lelketeken fekszik.

A szerető szívek találkoztak, sok szóra nem volt szükség. Boldog volt az egész ház. Róza is szeretettel ölelte keblére Mari bárónőt.

(Folyt. köv.)

A Dreyfus-ügy tárgyalása.

Ma is, mint tegnap és tegnapelőtt, a Schwarzkoppen-Panizzardi-kérdés áll előtérben. Az olasz király, mint már tegnap jelentettük, megengedné Panizzardi kihallgatását, de a német császár Schwarzkoppennek aligha fogja az engedélyt megadni és akkor a Panizzardi kihallgatása is elmarad. Az egymásnak ellentmondó hírek egymásra érkeznek, de ezek mindmegannyi kombinációk. Bülow csak tegnap utazott a császárhoz és így csak holnap lehet majd valami pozitív tény tudni.

Rennesben a tanukból meglehetősen kifogytak és ha a Schwarzkoppen-Panizzardi-ügyet hamarosan nyélbe nem ütjük, meg is késnek vele, mert a bíróság a perrendtartás szerint legfeljebb egy órára függesztheti fel a tárgyalást és erre sem érez hajlandóságot. Annyi bizonyos, hogy az incidens ismét késleltette a befejezést és hogy ezen a héten ezek folytán már semmi esetre sem lesz ítélet.

A mai tárgyalásra vonatkozólag vettük a következő **távirati** értesítést:

Csernuszký beteg.

Rennes, szept. 7. Ma éppen egy hónapja annak, hogy a Dreyfus-pör végtárgyalása megkezdődött.

Amint a dolgok ma állanak, úgy látszik, hogy a végtárgyalás tartama ismét egy héttel el fog húzódni.

A nyilvános tárgyaláson Csernuszkýnak kellett volna vallania. *Carriere* kormánybiztos azonban fölkel és fölolvass egy, a haditörvényszékhez intézett levelet, amelyben arról van szó, hogy Csernuszký beteg és ágyban kell maradnia. Ennek folytán nem jelenhetik meg.

Carriere kijelenti, hogy a levél folytán nem tehet egyebet, minthogy tartalmát tudomásul veszi.

Sevigneau Trarieux ellen.

Azután egy Sevigneau nevű altiszt levelét olvassák föl. Sevigneau ebben a levélben azt mondja, Trarieux hazug és csaló.

Trarieux: Jól van hát. De vannak törvényeink hamis tanuk ellen.

Elnök: Mindenesetre Sevigneau nyilatkozatát tudomásul vesszük.

Schwarzkoppen és Panizzardi készek vallani.

Most következett a mai nap tulajdonképeni szenzációja, a melynek jelentőségét a haditörvényszék éppen úgy, mint a vád és védelem kellően méltányolni tudja.

Labori fölkel és a következőket mondja:

— Hivatalos értesítést kaptam, hogy *Schwarzkoppen* és *Panizzardi* ezredesek, a nyilvános rend indokából nem jöhetnek Rennesbe. Ellenben készek felelni, ha kihallgatási bizottságot küldenek hozzájuk. Kérem tehát a haditörvényszéket, hogy ilyen kihallgatási bizottságokat küldjenek az ezredeshez. Lehetetlen, hogy a védelemnek ezt a kérését megtagadják, mert az egyetlen eszköz arra, hogy teljes világosságot szerezzünk és a hiteles döntést előidézzük.

Elnök: Paleoque ur nyilatkozatát kérem.

Paleoque, a külügyminisztérium képviselője: Lehetséges volna az idegeneket kihallgatni, de fenntartom magamnak az eszközöket meg-

választani, a melyekkel az idegen tiszteket notifikálni lehessen.

Elnök: Nem hiszem, hogy diszkreczionális hatalmammal fogva elrendelhetem az idegen tiszteket megidézését. Arról van tehát szó, hogyan történhetik ez? A haditörvényszék a mai nap folyamán erre vonatkozólag határozatot fog hozni.

Labori indítványát elvetik.

Labori kérdései, a melyeket a két katonai attaséhez intézni akart, így hangzanak:

1. Mely napon kapta meg a borderóban említett okmányokat?
2. Valamennyi azonos a borderó irásával, a melynek faksimiljét ősméri?
3. Mit tartalmaznak az okmányok?
4. Megkapia a lő-reglemente-t?
5. Kitől?
6. Mióta és meddig volt összeköttetésben az okmányok szállítójával?
7. Ez a szállító ugyanaz volt-e, a kihez ön a petit bleut intézte, a melyről Münster gróf 1890. ápr. 15-én beszélt?
8. Irta, vagy diktálta-e a petit bleut?
9. — Volt-e valaha közvetlen, vagy közvetett összeköttetésben Dreyfussal?

Miután *Labori* e kérdéseket felolvasta, *Carriere* fölemelkedett és így szólt:

— Nem akarok ellentmondani az idegen tiszteket megidézésének. De fenntartom a katonai büntetőtörvénykönyv 129-ik szakaszát, a melyben ki van mondva, hogy 2 napnál tovább nem lehet a tárgyalást félbeszakítani.

Labori: Szükségtelen ismételni, hogyan vitték rá a védelmet az idegen tanuk megidézését kérni. Csernuszký kihallgatása után a törvényszék a második kihallgatást 48 órára elhalasztotta, a nélkül, hogy megsemmisítették volna a bizonyítási eljárást. Ha lehetséges volt ez, akkor egy másik hasonló eset is lehetséges. Meg vagyok győződve, ha a kihallgatási bizottságok idejében a helyszínre mennek, minden rendben lesz. S ha a törvényszék a két attasé feleletét hallani fogja, akkor lesz csak abban a helyzetben, hogy meghozhassa az igazi ítéletet.

Erre visszavonul a törvényszék.

Husz perc múlva a törvényszék újra megjelenik és a legnagyobb feszültség között kihirdeti, hogy:

— *A haditörvényszék kijelenti, hogy nem tartja magát kompetensnek Labori indítványának helyt adni.*

Az indítványt e szerint elvetették.

Rennes, szept. 7. A bírák, az elnökön kívül, kijelentették, hogy nem kompetensek *Labori* indítványa fölött dönteni, de az elnökre bízták, hogy diszkreczionális hatalmával fogva döntsön. Az elnök erre kijelentette, hogy diszkreczionális hatalmával nem él.

Mercier Freystädter ellen szól és azt mondja, hogy Freystädter írta egy barátjának, hogy meg van győződve Dreyfus bűnösségéről.

Szünet után az elnök a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánítja s *Carriere* kormánybiztos ünnepélyesen, esendben megkezdi vádbeszédét. *Carriere* a vádat főtartja Dreyfus ellen s azt Roget vallomására alapítja és azt mondja, hogy csak vezérkari tiszt követhette el az árulást. Kéri a bíróságot, hogy ezen szakasz alapján hozzon ítéletet, melylyel ítélkezett az 1894-iki hadbírótság és a büntetés is e szakasz alapján érje a vádlottat. *Picquart* után — ugymond — egy pillanatig hittem Dreyfus ártatlanságában, de a tanuk meghallgatása után meggyőződtem bűnösség-

ról. Kötelességemre és lelkiismeretemre mondom önöknek: Dreyfus bűnös és kérem a büntető-törvényezikk 76-ik cikkének alkalmazását. (Ezen törvényezikk halál büntetést mér az árulóra.)

Holnap Demange beszél. Távozáskor *Labori* Dreyfussal kezet fogva mondá:

— Bátorság! bátorság!

London, szept. 7. Eszterházy a borderóról faksimilét irt a »Black and White« című folyóirat számára. Az összehasonlítás azt mutatja, hogy Eszterházy kezeirása azonos a borderó eredeti fényképén látható irással. Ezt az új okiratot átadják a rennesi haditörvényszéknek.

Páris, szept. 7. A »Petit Bleu« jelenti: Tegnap Rennesbe érkezett Gibbons angol újságíró, aki Eszterházytól egy sajátkezűleg irt borderót hozott, amely hasonlít az 1894-iki borderóhoz. Az irathoz több hitelesítő okmány van mellékelve. Az új borderót átadják a rennesi haditörvényszéknek.

A »Petit Journal« szerint a külügyminisztérium jogtanácsosa, Renault véleményt adott az idegen katonai attasék megidézéséről és úgy nyilatkozott, hogy az idegen katonai attasék nem idézhetők meg tanukul. A nevezett lap ebből azt a következtetést vonja, hogy az idegen katonai attasék megidézése törvénytelen volna.

Belgrád, szept. 7. Itt nagy csodálkozást kelt, hogy a rennesi pörnek egy tanuja Lázár fejedelem utódjának merete magát vallani. Lázár fejedelem két fiúgyermekét hagyott hátra, akik közül az egyik zsenge gyermekkorában meghalt, a másik, Nagy István pedig szintén utód nélkül halt meg. Ugyanennek a tanunak az az állítása, hogy belekeveredett valamely Milán király ellen irányuló agitációba, abszurd kohlomány.

TAVIRATOK.

A miniszterelnök Szegeden.

Szeged, szept. 7. *Szell* Kálmán miniszterelnök *Darányi* Ignác és *Plósz* Sándor miniszterekkel holnap délelőtt 9 órakor külön vonaton Szegedre érkezik. A miniszterelnök egyenes kivánságára a hatóságok tisztelgése elmarad. A hatóságok fejei csak a pályaudvaron fogják üdvözölni a minisztereket, a kiknek tisztelgetésre holnap este a Tisza-szállodában bankett lesz. (M. T. I.)

A török-bolgár határkérdés.

Konstantinápoly, szept. 7. A bolgár diplomáciai ügyvivőség jegyzőket adott át a portának, amelyben vegyes bizottság kiküldését kéri olyan egyezmény kötése végett, aminő a porta és Szerbia, továbbá a porta és Oroszország között létezik a határ őrzésére nézve. Tudvalevőleg tavaly már kineveztek ilyen bizottságot, de az meg sem kezdte komolyan a munkáját, hanem mindjárt fölcszlott. (M. T. I.)

A cukorprémium.

Belfast, szept. 7. Az egyesült kereskedelmi kamarák képviselői gyűlést tartottak, a melyen 51 szavazattal 29 ellenében elvetettek egy határozati javaslatot, a mely a külföldi cukorprémium-rendszer megszüntetéséről szól. Minden kereskedelmi kamarának egy-egy szavazata volt. Azok a képviselők, a kik a határozati javaslat ellen nyilatkoztak, kiemelték, hogy az angol cukoriparnak haszna van a külföldi cukorprémiumból, noha a rendszer elvi szempontból helytelen. (M. T. I.)

Forradalom Venezuelában.

Washington, szept. 7. A külügyi hivatal értesülése szerint Venezuelában forradalom ütött ki. A forradalom főfőszke állítólag Guaria. (M. T. I.)

NYILTTER.

Köszönet nyilvánítás.

Felejthetetlen és kedves halottunk: Czeglédy Gyula temetésén megnyilatkozott nemes részvéteért legforróbb hálaikat nyilvánítjuk a pinczér és munkás betegsegélyző, egy-letnek, valamint mindazoknak, akik szivesek voltak bánatunkat a végtiszlesség megadásával enyhíteni.

Nagyvárad, 1899. szeptember 5.

Czeglédy Sándor és családja.

233. 1-1

FELHÍVÁS!

Ezennel van szerencsém a t. cz. osztálysorsjegy vevőknek becses tudomására hozni, hogy az **V. sorsjátékban**, az első osztály húzása **I. évi november hó 16-án és 17-én** tartatik meg és a következő számok föléjárásában beszerezhetők:

1351-től	1400-ig	45801-től	45850-ig
3276 >	3300 >	46971 >	46950 >
6031 >	6075 >	48576 >	48600 >
6176 >	6200 >	51101 >	51150 >
14776 >	14800 >	52601 >	52625 >
16376 >	16400 >	64501 >	64525 >
25101 >	25125 >	68076 >	68100 >
26626 >	26675 >	68401 >	68450 >
28101 >	28150 >	73976 >	74000 >
32476 >	32500 >	76401 >	76425 >
34301 >	34325 >	78776 >	78800 >
34976 >	35000 >	82926 >	82950 >
38526 >	38550 >	87026 >	87050 >
39226 >	39250 >	91901 >	91950 >
39301 >	39325 >	92226 >	92250 >
45601 >	45625 >	95276 >	95300 >

Mint hogy már e hó közepén az **V. sorsjáték sorsjegyeinek kiadását megkezdtem**, felkérem a t. cz. vevőközönséget, kik a fent sorolt számokra játszani kívánnak, megrendeléseiket legkésőbb **szeptember 15-ig** hozzám juttassák, mert csak akkor számíthatnak biztosan a megrendelt számra.

Az első osztályoknak az ára:

1/1 = 6 frt, 1/2 = 3 trt, 1/4 = 1 1/2 frt, 1/8 = 75 kr.

A megrendelt sorsjegyeknek árát sziveskedjék postautalványval hozzám minél előbb beküldeni, hogy a kívánt sorsjegyszámmal biztosan szolgálhassak.

Teleki Zsigmond Pécssett

a m. kir. szabad. osztráksorsjáték föléjárásítója.

232 1-4

KÖZGAZDASÁG.

Bécs, szeptember 7.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	— — — — —	573.—
Magyar hitel	— — — — —	387.1/2
Allamvasut	— — — — —	847.75

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsde 1899. szeptember 7-én

Magyar aranyjáradék 4%	— — — — —	118.—
Magyar koronajáradék	— — — — —	96.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — —	120.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	100.50
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	100.20
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	93.50

Italméresi jog megváltási kötvény	— — —	99.75
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	— — —	96.—
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	— — —	162.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — —	140.—
Osztrák járadék papirban	— — —	100.—
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.—
Osztrák járadék aranyban	— — —	118.—
Osztrák korona járadék	— — —	100.10
Osztrák államsorsjegyek	— — —	137.—
Osztrák magyar bankrészevény	— — —	9.05
Magyar hitelbankrészevény	— — —	387.—
Osztrák hitelintézeti részevény	— — —	372.75
Párisi vista	— — —	347.75
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	— — —	9.56
Németbirodalmi márka	— — —	58.90
London vista	— — —	120.60
20 márkás arany	— — —	11.76

NAGYVARADI SZINKÖR.

Evadbérllet 127. szám. Kisbérllet 127. szám.
(Páratlan sz.) (Páratlan sz.)

Ma pénteken, szeptember hó 8-án,

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Itt először:

Az unatkozó király.

Spanyol operett 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

A király	— — — — —	Székely Irén
Rózi	— — — — —	Komlósi Emma.
Mária	— — — — —	K. Arpási Kata.
A hadügyminiszter	— — — — —	Nyárai Antal.
A pénzügyminiszter	— — — — —	Heltai N. J.
A belügyminiszter	— — — — —	Leövey Leo.
A tengernagy	— — — — —	Bónis Lajos.
Jeremiás	— — — — —	Kassai K.
Egy kapitány	— — — — —	Vágó Béla.
Juan	— — — — —	Váradai Miklós.
A falu bírása	— — — — —	Kövi Ede.

Hely árak: Aisó páholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártszék I., II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár. földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 30 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap szombaton, szeptember 9-én

Az unatkozó király.

Spanyol operett 3 felvonásban.

A szerkesztő: felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Fényképezési műterem áthelyezés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy

fényképezési műtermemet

a főutcza Karaguly-házból

a régi reáliskola épületébe

(a Szent László templommal szemben)

helyeztem át, hol műtermemet a legkényesebb igényeknek is megfelelően egészen ujonnan rendeztem be s azon kellemes helyzetben vagyok, hogy **chromo, aquarell, platinotípió** képeket vizittől egész életnagyságig művészi kivitelben állíthatok elő.

Kocsival a műterem bejáratáig hajtható.

A n. é. közönség kegyes pártfogásáért esdve, maradtam

alázatos szolgálja:

LOJANEK JÁNOS

fényképész.

113. 7-10

Uj festék gyári raktár!

GALLOVITS M.

N.-Várad, Nagyteleki u. 532 sz. saját ház

A SZOBAFESTŐHÖZ.

Ajánl száraz és olajba tört festékeket Carbolium ház-fedél és kerítés festésre zöld, vörös, barna és természetes, firnisz butor és koci-lackok.

BRONZOK, SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ ECSETEK

és meszelők nagy raktára, különösen nagy raktár **szoba-padló-lackokban, 5-féle színben, egy 1 kilós doboz ára 75 kr.** Spiritusz szobapadló-lackok citromsárga, narancssárga és ockersárga színekben, a melyek befestés után 1 óra alatt tökéletesen megszáradnak 1 kiló üvegben 1 frt.

Denaturált szesz kapható legolesőbb árban.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

Figyelmeztetés! Az üzlet nem a Szent László piacz-téren hanem **Nagy Teleky-utca**

532. sz. a. van, a Bihar megyei Kereskedelmi Banktól a második ház.

167 37-50

Legolesőbb bevásárlás!

Legolesőbb bevásárlás!

Legolesőbb bevásárlás!

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 55	—	Nagykátá >	10 20	3 00	7 54	10 16	—	Debreczen >	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 37	4 49	Szolnok >	11 19	3 56	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	7 29	4 01	6 35	4 58	9 47
Bucsa >	—	—	9 33	8 52	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 28	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 11	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 32	6 13	Sáp >	1 17	7 48	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 27	9 14	8 15
Éle-d >	1 48	7 59	10 25	9 49	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 03	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta					
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v.	V. v.	Nagy-Léta-	V. v.	V. v.	
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	6 39	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	6 46	2 06	3 58	12 20	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 24	—	2 30	4 05	12 29	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Mező-keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	12 44	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 15	3 03	4 38	1 15	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	3 04	7 28	3 21	4 56	1 43	Vértés érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp >	3 33	9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	7 50	3 45	5 20	2 21	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	2 57	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
P.-Ladány >	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	—	4 27	6 04	3 26	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 06
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	8 37	4 53	6 31	4 00						
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 08	5 32	7 16	4 55						
Budapest érk.	7 50	01 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 08	6 59	8 33	7 04						

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Sz. ged ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Arad ind.	5 10	11 20	9 37
Ósi >	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely >	4 38	11 05	7 50	Gyula >	12 21	6 44	10 01	Kurtics >	5 39	11 52	10 07
Less >	10 48	5 01	7 52	Orosháza >	5 41	11 54	9 20	Békés-Csaba >	2 23	7 18	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 31	10 54
Gyapju >	10 56	5 10	8 05	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 45	5 03	Békés-Csaba >	6 47	2 33	4 50
Cséffa >	11 03	5 19	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 21	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 48	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31
Kötegyán >	11 46	6 05	9 15	Kötegyán >	7 57	3 39	6 10	Szombatság-Rogoz—Dobrest, Dobrest—Szombatság-Rogoz.							
Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	6 36		
Gyula >	12 21	6 44	10 01	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Nánhegyessel >	6 34	8 21	Nánhegyessel >	4 32	6 46		
Csaba >	2 10	7 41	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Dobrest érk.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 10		
Orosháza >	3 10	9 10	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51								
H.-M.-Vásárhely >	4 00	10 02	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16								
Szeged >	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31								

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.			
	V. v.	Sz. v.			Sz. v.	Th. v. sz. sz.			V. v.	Sz. v.			Sz. v.	V. v.	
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 —	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 00				
V.-Velenceze >	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya >	4 42	2 43	Ósi >	6 09	2 51	Déva-Ványa >	4 37	3 03				
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	Szudrics >	5 09	3 12	Uj-Palota >	6 24	3 05	Körös-Ladány >	5 13	4 12				
Kardó >	4 50	3 27	Belényes >	5 37	3 52	Gyires >	6 41	3 17	Szeghalom >	5 40	4 23				
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	Sonkolyos >	5 58	4 15	Körösszeg >	7 02	3 36	Vésztő >	6 12	5 02				
Tasádfő >	6 07	4 31	Belényes-Ujlak >	6 10	4 27	Szakál >	7 39	4 05	Kót >	6 38	6 95				
Drág-Cséke >	6 30	4 45	Borz >	6 19	4 37	Nagy-tóti >	7 55	4 21	Iráz >	6 52	6 26				
Magyar-Cséke >	6 50	4 55	Sólyom >	6 35	4 58	Komádi >	8 25	4 32	Komádi >	7 10	7 59				
Dused >	7 05	5 12	Gyanta >	6 56	5 19	Iráz >	8 42	4 49	Nagy-tóti >	7 22	7 15				
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	Hollód >	7 10	5 34	Kót >	9 19	5 14	Szakál >	7 48	7 42				
Hollód >	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	Vésztő >	9 44	5 32	Körösszeg >	8 11	8 19				
Gyanta >	8 12	6 11	Dused >	7 55	6 34	Szeghalom >	10 34	6 13	Gyires >	8 33	8 33				
Sólyom >	8 38	6 36	Magyar-Cséke >	8 07	6 49	Körös-Ladány >	11 —	6 31	Uj-Palota >	8 47	8 56				
Borz >	8 53	6 50	Drág-Cséke >	8 26	7 17	Déva-Ványa >	12 03	7 21	Ósi >	9 03	9 19				
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	Tasádfő >	8 40	7 33	Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 34				
Sonkolyos >	9 18	7 13	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	Nagyvárad—Érmihályfalva, Érmihályfalva—Nagyvárad.									
Belényes >	10 04	7 47	Kardó >	9 27	8 31	Nagyvárad ind.	6 50	5 43	Érmihályfalva ind.	5 05	5 24				
Szudrics >	10 27	8 09	Félix-Fürdő >	9 40	8 45	B.-Püspöki >	7 17	5 59	Érselind >	5 37	6 08				
Lunka-Rézbánya >	10 56	8 34	V.-Velenceze >	10 01	9 09	Bihar >	7 44	6 22	Székelyhid >	6 14	6 43				
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	Paptamási >	8 13	6 48	Nagykágya >	6 27	7 03				
Székelyhid—Margitta, Margitta—Székelyhid															
	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45	Gyapoly >	8 29	7 03	B.-Diószeg >	6 42	7 23				
Apátkeresztur >	10 46	8 41	Monos-Petri >	4 46	4 56	B.-Diószeg >	8 52	7 24	Gyapoly >	6 59	7 28				
V.-Ábrány >	11 03	8 55	V.-Ábrány >	4 57	5 08	Nagykágya >	9 07	7 38	Paptamási >	7 24	8 20				
Monos-Petri >	11 16	9 06	Apátkeresztur >	5 13	5 26	Székelyhid >	9 40	8 03	Bihar >	7 45	8 08				
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid érk. reg.	5 54	6 07	Érselind >	10 08	8 26	B.-Püspöki >	8 05	8 05				
						Érmihályfalva érk.	10 44	9 —	Nagyvárad érk.	9 20	9 34				

Füred-vonatok.											
	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig
Nagyvárad ind.	7 30	9 50	—	5 38	—	—	—	10 23	Nagyvárad	7 30	9 50
Nagyvárad vásártér	7 24	9 40	—	5 44	7 25	9 14	10 28	10 28	Nagyvárad vásártér	7 24	9 40
Várad-Velenceze	7 00	10 —	—	5 28	7 11	9 00	10 13	10 13	Várad-Velenceze	7 00	10 —
	7 1	—	—	—	—	—	—	—		7 1	—
Rontó	7 7	10 14	—	—	—	—	—	—	Rontó	7 7	10 14
Püspök-fürdő	8 9	10 19	—	—	—	—	—	—	Püspök-fürdő	8 9	10 19
Félix-fürdő	4 55	—	—	—	—	—	—	—	Félix-fürdő	4 55	—

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggel 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. A *-gal jelzettek feltételes megálló helyek.